ΔΙΑΤΑΞΗ ΤΟΥ ΠΡΩΤΟΔΙΚΕΙΟΥ (τέταρτο τμήμα)
της 15ης Ιουλίου 1998 *

Στην υπόθεση Τ-115/94 (92),

Opel Austria GmbH, πρώην General Motors Austria GmbH, εταιρία αυστριακού δικαίου, με έδρα τη Βιένη (Αυστρία), εκπροσωπούμενη από τους Dirk Vandermeersch, δικηγόρο Βρυξελλών, και Till Müller-Ibold, δικηγόρο Φρανκφούρτης επί του Μάιν, με τόπο επιδόσεων στο Λουξεμβούργο το δικηγορικό γραφείο Arendt και Medernach, 8-10, rue Mathias Hardt,

αιτούσα,

κατά

Συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Ενώσεως, εκπροσωπουμένου από τον Bjarne Hoff-Nielsen, νομικό σύμβουλο, επικουρούμενο από τους Hans-Jürgen Rabe και Georg M. Berrisch, δικηγόρους Αμβούργου και Βρυξελλών, με αντίκλητο στο Λουξεμβούργο τον Alessandro Morbilli, γενικό διευθυντή της διευθύνσεως νομικών υποθέσεων της Ευρωπαϊκής Τράπεζας Επενδύσεων, 100, boulevard Konrad Adenauer,

καθού,

* Γλώσσα διαδικασίας: η αγγλική.

που έχει ως αντικείμενο αίτηση καθορισμού των δικαστικών εξόδων υποβληθείσα κατόπιν της αποφάσεως του Πρωτοδικείου της 22ας Ιανουαρίου 1997 στην υπόθεση Τ-115/94, Opel Austria κατά Συμβουλίου (Συλλογή 1997, σ. II-39),

ΤΟ ΠΡΩΤΟΔΙΚΕΙΟ ΤΩΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ
(τέταρτο τμήμα),

συγκείμενο από τους P. Lindh, Πρόεδρο, K. Lenaerts, και J. D. Cooke, δικαστές,

γραμματέας: H. Jung

εκδίδει την ακόλουθη

Διάταξη

Διαδικασία

1 Με δικόγραφο που κατέθεσε στη Γραμματεία του Πρωτοδικείου στις 21 Μαρτίου 1994 υπό τον αριθμό πρωτοκόλλου Τ-115/94, η Opel Austria GmbH (στο εξής: Opel Austria) ζήτησε την ακύρωση του κανονισμού (ΕΚ) 3697/93 του Συμβουλίου, της 20ής Δεκεμβρίου 1993, για την ανάκληση των δασμολογικών παραχωρήσεων σύμφωνα με το άρθρο 23, παράγραφος 2, και το άρθρο 27, παράγραφος 3, στοιχείο α', της συμφωνίας ελευθέρων συναλλαγών μεταξύ της Κοινότητας και της Αυστρίας (General Motors Austria) (ΕΕ L 343, σ. 1).

2 Με διατάξεις του προέδρου του δευτέρου τμήματος του Πρωτοδικείου, εκδοθείσες στις 7 και 20 Οκτωβρίου 1994 αντίστοιχα, επετράπη στην Επιτροπή να παρέμβει προς στήριξη των αιτημάτων του Συμβουλίου και στη Δημοκρατία της Αυστρίας προς στήριξη των αιτημάτων της αιτούσας.

3 Με απόφαση της 22ας Ιανουαρίου 1997 στην υπόθεση T-115/94, Opel Austria κατά Συμβουλίου, (Συλλογή 1997, σ. II-39), το Πρωτοδικείο έκανε δεκτή την προσφυγή της Opel Austria και καταδίκασε το Συμβούλιο στα δικαστικά έξοδά του, καθώς και στα δικαστικά έξοδα της προσφεύγουσας.

4 Με έγγραφο της 14ης Ιουλίου 1997, η Opel Austria ζήτησε από το Συμβούλιο να της αποδώσει ποσό συνολικού ύψους 9 939 563 βελγικών φράγκων ως δικαστικά έξοδα.

5 Με έγγραφο της 31ης Ιουλίου 1997, το Συμβούλιο απέρριψε το ανωτέρω αίτημα.

6 Οι συζητήσεις για ενδεχόμενο διακανονισμό που ακολούθησαν δεν τελεσφόρησαν. Κατόπιν αυτού, η Opel Austria υπέβαλε, με δικόγραφο που κατέθεσε στη Γραμματεία του Πρωτοδικείου στις 12 Ιανουαρίου 1998, αίτηση για τον καθορισμό των δικαστικών εξόδων.

Αιτήματα των διαδίκων

7 Η αιτούσα ζητεί από το Πρωτοδικείο να καταδικάσει το Συμβούλιο στην απόδοση του συνόλου των εξόδων και δικηγορικών αμοιβών της, ανερχομένων στο ποσό των 9 939 563 βελγικών φράγκων (BFR).

8 Το καθού ζητεί από το Πρωτοδικείο να καθορίσει το ύψος των αποδοτέων εξόδων, συμπεριλαμβανομένων των συναφών προς την παρούσα δίκη εξόδων, σε εύλογο ποσό, το οποίο, συμποσούμενο, δεν υπερβαίνει τα 2 500 000 BFR.

Επί της ουσίας

Επιχειρήματα των διαδίκων

9 Η αιτούσα υποστηρίζει ότι τα έξοδα και οι δικηγορικές αμοιβές των οποίων ζητεί την απόδοση αποτελούσαν τόσον απαραίτητα όσον και ενδεδειγμένα έξοδα.

10 Σύμφωνα με αναγνωρισμένη αρχή του κοινοτικού δικαίου, ο νικήσας διάδικος σε υποβληθείσα ενώπιον των κοινοτικών δικαιοδοτικών οργάνων υπόθεση νομιμοποιείται κατά κανόνα να ανακτήσει το σύνολο των εξόδων στα οποία υποβλήθηκε.

11 Το αντικείμενο και η φύση της διαφοράς δικαιολογούσαν τα έξοδα και τις αμοιβές των συμβούλων της αιτούσας, δεδομένου ότι η προσφυγή έβαλλε κατά κανονισμού, στα πλαίσια του οποίου εφαρμόζονταν για πρώτη φορά, όσον αφορά ενισχύσεις χορηγούμενες σε χώρες μη μέλη της Ευρωπαϊκής Ενώσεως, κανόνες επί κρατικών ενισχύσεων περιλαμβανόμενοι σε συμφωνίες ελευθέρων συναλλαγών (στο εξής: ΣΕΣ) συναφθείσες από την Κοινότητα. Επρόκειτο για την εφαρμογή κοινοτικών μηχανισμών εμπορικής άμυνας υπό περιστάσεις υπό τις οποίες δεν είχαν εφαρμοστεί προηγουμένως παρόμοια μέτρα.

12 Η υπόθεση ήγειρε ορισμένα καινοφανή ζητήματα ιδιαίτερης σημασίας για την ανάπτυξη του κοινοτικού δικαίου, ιδίως το ζήτημα αν, στο πλαίσιο της συμφωνίας για τον Ευρωπαϊκό Οικονομικό Χώρο (στο εξής: συμφωνία ΕΟΧ), κρατικές ενισχύσεις που είχαν χορηγηθεί στο παρελθόν έπρεπε να θεωρηθούν ως

υφιστάμενες ενισχύσεις και ως εκ τούτου μη υποκείμενες σε αναδρομικό έλεγχο εντός της Κοινότητας και εντός του ΕΟΧ, το ζήτημα της επιπτώσεως του κοινοτικού δικαίου επί των αποτελεσμάτων εκ της σωρεύσεως διαδοχικών διεθνών συμφωνιών στον επίδικο τομέα, ήτοι της ΣΕΣ μεταξύ της Κοινότητας και της Δημοκρατίας της Αυστρίας, της συμφωνίας ΕΟΧ, της Συνθήκης ΕΚ και, καθ' όλη την εν λόγω περίοδο, της Γενικής Συμφωνίας Δασμών και Εμπορίου (ΓΣΔΕ), καθώς και το ζήτημα των εννόμων αποτελεσμάτων της συμφωνίας ΕΟΧ προ της ενάρξεως ισχύος της, αλλά μετά την επικύρωσή της.

13 Τα πραγματικά και νομικά ζητήματα ήσαν περίπλοκα, δυσχερή και αμφιλεγόμενα, απαιτώντας σημαντικό έργο εκ μέρους των συμβούλων της αιτούσας. Οι εν λόγω σύμβουλοι ήσαν ως ένα βαθμό ενήμεροι των συναφών πραγματικών περιστατικών, δεδομένου ότι ασχολήθηκαν με το ζήτημα προ της θεσπίσεως του βληθέντος κανονισμού. Πλην όμως, η σχετική γνώση κατέστη άνευ χρηστικής σημασίας λόγω της αρνήσεως της Επιτροπής να γνωστοποιήσει πλήρως, πριν από την έκδοση του κανονισμού, τη δική της εκδοχή επί των συναφών πραγματικών περιστατικών.

14 Προς στήριξη της αιτήσεώς της, η αιτούσα προσκομίζει ανακεφαλαιωτικό πίνακα του χρόνου που δαπανήθηκε για κάθε ένα από τα στάδια της διαδικασίας. Σύμφωνα με τον πίνακα αυτό, οι σύμβουλοι της αιτούσας απασχολήθηκαν συνολικά 272,75 ώρες για την προετοιμασία της προσφυγής, 230,5 για την προετοιμασία του υπομνήματος απαντήσεως, 154,5 ώρες για την προετοιμασία των παρατηρήσεων επί των παρεμβάσεων και 135,75 ώρες για την προετοιμασία της προφορικής διαδικασίας. Επιπλέον, αφιέρωσαν 80,25 επιπλέον ώρες κατά τη διάρκεια της δίκης προκειμένου να εκπληρώσουν καθήκοντα όπως επαφές με την προσφεύγουσα και την Αυστριακή Κυβέρνηση, καθώς και με το Συμβούλιο και την προσφεύγουσα, επ' αφορμή ζητημάτων αφορώντων την προσφυγή.

15 Τέλος, η υπόθεση προσλαμβάνει κρίσιμη οικονομικώς σημασία για την αιτούσα. Μόνο για το έτος 1994 απαιτήθηκε να καταβάλει προκαταβολικώς ποσό ελαφρώς υπέρτερο των 120 000 000 BFR ως δασμών προβλεπομένων από τον βληθέντα κανονισμό. Όταν άσκησε την προσφυγή της κατά του εν λόγω κανονισμού, η Opel Austria δεν γνώριζε αν τα θεσμικά όργανα θεωρούσαν ότι ο δασμός δεν εφαρμοζόταν μετά την προσχώρηση της Δημοκρατίας της Αυστρίας στην Ευρωπαϊκή Ένωση και αν η εν λόγω προσχώρηση είχε όντως

λάβει χώρα. Επομένως, όφειλε να εκκινήσει καθ' υπόθεση με τη συλλογιστική ότι ο κανονισμός επρόκειτο να εφαρμοστεί επί σειρά ετών. Δίδοντας λοιπόν πίστη στην υπόθεση αυτή, η αιτούσα μπορούσε να εκτιμήσει ευλόγως ότι το τρέχον καθαρό ύψος των οφειλομένων μεταξύ 1994 και 2001 δασμών θα ήταν της τάξεως του 1 250 000 000 BFR.

16 Το Συμβούλιο υπογραμμίζει ότι, όπως προκύπτει από τα προσκομισθέντα από την αιτούσα έγγραφα, το αιτούμενο ποσό κατανέμεται σε δικηγορικές αμοιβές (9 557 563 BFR), δαπάνες των συμβούλων της αιτούσας/προσφεύγουσας (309 000 BFR), έξοδα μετακινήσεως ενός εκπροσώπου της μητέρας εταιρίας (28 000 BFR) και έξοδα αντικλήτου (45 000 BFR).

17 Το Συμβούλιο τονίζει ότι αποτελούν αποδοτέες δαπάνες αποκλειστικά και μόνο τα απαραίτητα έξοδα στα οποία υποβλήθηκε η αιτούσα.

18 Όσον αφορά το αντικείμενο και τη φύση της διαφοράς, το Συμβούλιο εκτιμά ότι η αιτούσα υπερβάλλει ως προς τη σημασία της υποθέσεως. Παρατηρεί ότι, με την απόφασή του, το Πρωτοδικείο δεν θίγει τα αφορώντα την εφαρμογή των συναφών προς τις κρατικές ενισχύσεις κανόνων που απαντούν στις ΣΕΣ ζητήματα.

19 Μολονότι η διαφορά αφορούσε ορισμένα καινοφανή και σημαντικά ζητήματα του κοινοτικού δικαίου, η σημασία της δεν μπορεί να εξικνείται μέχρι του σημείου ώστε να δικαιολογεί το ύψος των αιτουμένων δικηγορικών αμοιβών.

20 Όσον αφορά τις δυσχέρειες στις οποίες προσέκρουσε και το μέγεθος της εργασίας που συνεπήχθη, το Συμβούλιο βεβαιώνει ότι η υπόθεση δεν δικαιολογούσε τον χρόνο που δαπάνησαν οι σύμβουλοι της αιτούσας. Επομένως, το ύψος των βάσει τιμολογίων αμοιβών είναι προδήλως υπερβολικό.

21 Συναφώς, όπως προκύπτει από τα προσκομισθέντα από την αιτούσα έγγραφα, οι σύμβουλοί της αφιέρωσαν 873,75 ώρες στην υπόθεση. Ο φάκελος της δικογραφίας απασχόλησε δεκατέσσερις δικηγόρους του δικηγορικού γραφείου που εκπροσωπεί την αιτούσα και ο κύριος διαχειριστής της δαπάνησε περί τις 648,25 ώρες. Συγκριτικώς, ο υπεύθυνος για το πρώτο σκέλος του υπομνήματος αντικρούσεως του θεσμικού οργάνου δικηγόρος του Συμβουλίου, ο οποίος χειρίστηκε σχεδόν αποκλειστικώς την υπόθεση, ασχολήθηκε συνολικά 165 ώρες με τον φάκελο της δικογραφίας.

22 Επιπλέον, όπως άλλωστε αναγνωρίζει και η αιτούσα, οι σύμβουλοί της ασχολήθηκε με τον φάκελο της δικογραφίας ήδη προ της εκδόσεως του προσβληθέντος κανονισμού, οπότε τα πραγματικά περιστατικά τους ήσαν οικεία. Οι σύμβουλοι αυτοί ήσαν επίσης πολύ καλώς ενήμεροι της θέσεως της Επιτροπής μέσω των στενών επαφών που διατηρούσε η αιτούσα και η Αυστριακή Κυβέρνηση.

23 Τέλος, όσον αφορά τα οικονομικά συμφέροντα της υποθέσεως για την αιτούσα, το Συμβούλιο εκτιμά ότι το ακριβές ύψος τους δεν ενέχει ιδιαίτερη σημασία, εφόσον, ακόμη και αν οι αριθμοί που παρουσίασε η αιτούσα είναι ακριβείς, ο χρόνος που αφιέρωσαν για την υπόθεση οι σύμβουλοί της παραμένει υπερβολικός.

24 Το Συμβούλιο εκτιμά επίσης ότι είναι υπερβολικό το ποσό των 309 000 βελγικών φράγκων ως δαπάνες.

25 Στηρίζοντας την εκτίμησή του επί του αριθμού των ωρών εργασίας των συμβούλων του και στη μέση ωριαία αποζημίωση των 10 000 BFR, αναβιβάζει τις αποδοτέες δαπάνες σε συνολικό ποσό ύψους 2 500 000 BFR. Πάντως, λόγω του ότι η ανωτέρω εκτίμηση είναι αρκετά ευρεία, θα έπρεπε να καλύπτει το σύνολο των εξόδων στα οποία υποβλήθηκε η αιτούσα.

Εκτίμηση του Πρωτοδικείου

26 Κατά το άρθρο 91 του Κανονισμού Διαδικασίας, «ως έξοδα που μπορούν να αναζητηθούν θεωρούνται τα αναγκαία έξοδα στα οποία υποβλήθηκαν οι διάδικοι λόγω της δίκης και ιδίως τα έξοδα μετακινήσεως και διαμονής και η αμοιβή των εκπροσώπων, συμβούλων ή δικηγόρων». Όπως προκύπτει από την ανωτέρω διάταξη, τα αποδοτέα έξοδα περιορίζονται, αφενός, στα ποσά που δαπανήθηκαν για τους σκοπούς της ενώπιον του Πρωτοδικείου δίκης, αφετέρου, σε όσα ήσαν απαραίτητα για τους ανωτέρω σκοπούς (βλ. διάταξη του Δικαστηρίου της 9ης Νοεμβρίου 1995 στην υπόθεση 89/85 DEP, Ahlström Osakeyhtiö κ.λπ. κατά Επιτροπής, μη δημοσιευθείσα στη Συλλογή, σκέψη 14).

27 Κατά πάγια νομολογία, ο κοινοτικός δικαστής δεν είναι αρμόδιος να καθορίζει τις αμοιβές που οφείλουν οι διάδικοι στους δικηγόρους τους, αλλά το ποσό μέχρι του οποίου μπορούν να αναζητηθούν οι αμοιβές αυτές από τον καταδικασθέντα στα δικαστικά έξοδα διάδικο. Αποφαινόμενο επί της αιτήσεως για τον καθορισμό των δικαστικών εξόδων, το Πρωτοδικείο δεν υποχρεούται να λάβει υπόψη του ούτε τον εθνικό πίνακα δικηγορικών αμοιβών ούτε ενδεχόμενη σχετική συμφωνία μεταξύ του διαδίκου και των εκπροσώπων ή συμβούλων του [βλ. διάταξη του Πρωτοδικείου της 8ης Νοεμβρίου 1996 στην υπόθεση Τ-120/89 (92), Stahlwerke Peine-Salzgitter κατά Επιτροπής, Συλλογή 1996, σ. II-1547, σκέψη 27].

28 Δεδομένου ότι το κοινοτικό δίκαιο δεν προβλέπει διατάξεις περί τιμών, το Πρωτοδικείο οφείλει να εκτιμά κατ' ελευθέρα κρίση τα στοιχεία της υποθέσεως, λαμβάνοντας υπόψη το αντικείμενο και τη φύση της διαφοράς, τη σημασία της υπό το πρίσμα του κοινοτικού δικαίου, καθώς και τις δυσχέρειες της υποθέσεως, την έκταση της εργασίας που κλήθηκαν να επιτελέσουν οι εκπρόσωποι ή σύμβουλοι στα πλαίσια της ένδικης διαδικασίας και τα οικονομικά συμφέροντα που αντιπροσωπεύει η διαφορά για τους διαδίκους [βλ. διάταξη του Πρωτοδικείου της 24ης Μαρτίου 1998 στην υπόθεση Τ-175/94 (92), International Procurement Services κατά Επιτροπής, μη δημοσιευθείσα ακόμη στη Συλλογή, σκέψη 10].

29 Όσον αφορά τις δυσχέρειες και τη σημασία της υπό το πρίσμα του κοινοτικού δικαίου, η υπόθεση αφορούσε προφανώς ορισμένα ζητήματα που δεν είχαν εξεταστεί ρητώς στην προγενέστερη νομολογία, ιδίως το ζήτημα της εφαρμογής των διατάξεων σχετικά με τις κρατικές ενισχύσεις που απαντούν στις ΣΕΣ που

συνήψε η Κοινότητα με διάφορες χώρες της ευρωπαϊκής ζώνης ελευθέρων συναλλαγών, εκείνο του εννόμου αποτελέσματος μιας διεθνούς συμφωνίας συναφθείσας από την Κοινότητα προ της ενάρξεως ισχύος της αλλά μετά την κατάθεση, εκ μέρους της Κοινότητας ως τελευταίου συμβαλλομένου μέρους, του εγγράφου της περί επιβεβαιώσεως, το ζήτημα της εφαρμογής και ερμηνείας της συμφωνίας ΕΟΧ και ορισμένων άρθρων της, ειδικότερα του άρθρου 6 αυτής, και το ζήτημα των εννόμων συνεπειών λόγω του ότι το τεύχος της *Επίσημης Εφημερίδας των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων* στο οποίο είχε δημοσιευθεί μια κοινοτική πράξη ήταν προχρονολογημένο. Έπεται ότι η φύση της διαφοράς δικαιολογεί, αφενός, υψηλές αμοιβές, αφετέρου, το ότι η αιτούσα εκπροσωπείται από πλείονες δικηγόρους [βλ. προαναφερθείσα διάταξη στην υπόθεση T-120/89 (92), Stahlwerke Peine-Salzgitter κατά Επιτροπής, σκέψη 30].

30 Πάντως, καίτοι η διαφορά ήγειρε μεγάλο αριθμό σημαντικών νομικών ζητημάτων, το έργο που κλήθηκαν να επιτελέσουν επί της υποθέσεως οι σύμβουλοι της αιτούσας, συμπεριλαμβανομένων των ερευνών και αναλύσεων της θεωρίας, της κανονιστικής ρυθμίσεως και της νομολογίας, δεν υπήρξε τέτοιας εκτάσεως ώστε να δικαιολογείται τόσο υψηλό ποσό αποδοτέων εξόδων όσο το αιτούμενο. Συναφώς, ο συνολικός αριθμός των 900 ωρών εργασίας παρίσταται αφεαυτού αρκούντως υπερβολικός. Επιπλέον, οι σύμβουλοι της αιτούσας ήσαν ήδη ως ένα βαθμό ενήμεροι της υποθέσεως, δεδομένου ότι εμπλέκονταν στη διαδικασία που είχε προηγηθεί της εκδόσεως εκ μέρους του Συμβουλίου του επιδίκου κανονισμού.

31 Όσον αφορά τα οικονομικά συμφέροντα που αντιπροσώπευε η διαφορά για την αιτούσα, το Συμβούλιο δεν αμφισβητεί ότι ήσαν σημαντικά.

32 Λαμβάνοντας υπόψη τα προηγηθέντα, επιβάλλεται ο καθορισμός του ύψους των αποδοτέων εξόδων στο ποσό των 4 000 000 BFR.

33 Δεδομένου ότι το ποσό αυτό καλύπτει όλες τις περιστάσεις της υποθέσεως μέχρι σήμερα, παρέλκει η απόφανση κεχωρισμένως επί των εξόδων στα οποία υποβλήθηκαν οι διάδικοι για τους σκοπούς της παρούσας παρεπόμενης δίκης.

Για τους λόγους αυτούς,

ΤΟ ΠΡΩΤΟΔΙΚΕΙΟ (τέταρτο τμήμα)

διατάσσει:

Καθορίζει σε 4 000 000 βελγικά φράγκα το συνολικό ποσό των δικαστικών εξόδων που το Συμβούλιο οφείλει να αποδώσει στην αιτούσα.

Λουξεμβούργο, 15 Ιουλίου 1998.

Ο Γραμματέας

H. Jung

Η Πρόεδρος

P. Lindh